

עלון
דו שבועי

חפשו
אותנו
בפייסבוק
"ענג שבת"

ענג שבת

פרשת חקת - בלק

יוצא לאור ע"י העמותה להשרשת ערכים יהודיים לאומיים

לעילוי נשמת אספירנס דורך ז"ל יהי זכרה ברוך!

ח' בתמוז ה'תשפ"ה

(04.07.2025)

עלון מס' 18 (1385)
(שנה שלושית ותשע)

אהב שלום ורחף שלום

פטירתו של אהרן, המתוארת בפרשת חקת, מעוררת שאלה: "קח את אהרן ואת אלעזר בנו והעל אותם דר ההר" (במדבר כ, כה). לשם מה יש להעלות את אהרן להר על גבי הר? משה אמנם נפטר ונקבר בהר נבו, אלא שהוא אכן היה זקוק להר כדי לשאת את עינו ולראות את כל הארץ. אולם אצל אהרן אין שום צורך בהר. מדוע להטריח יהודי בן 123, שעליו לא נאמר "ולא נם לזה", לטפס על הר כה גבוה ביום האחרון?

על דרך הדרש, נציע להסביר את העניין לאור דברי חז"ל על דרכו של אהרן: "משה היה אומר ייקוב הדן את ההר, אבל אהרן אוהב שלום ורחף שלום ומשים שלום בין אדם לחברו..." (סנהדרין ו ע"ב). חז"ל השתמשו בדימוי מהתחום הטופוגרפי כדי לתאר במשל את דרכם השונה של משה ואהרן בפיתרון סכסוכים. הסכסוך הוא מעין הר שצריך לצלוח כדי להתקדם בדרך, גבה טורא ביניהם. משה חושב שצריך להשתמש בדן כדי לעשות מנהרה בהר. כשיש הרים המפריעים לדרך הישרה צריך לנקוב אותם ולהמשיך ישר בלבד על פי הדין.

אבל דרכו של אהרן שונה. הוא אינו חושב שצריך לנקוב את ההר, היינו לסלול דרך ישרה למרות הקושי הטופוגרפי. אם נמשיך את המשל, נראה שאהרן חשב שאם יש הר, צריך לטפס עליו ולרדת ממנו כדי להמשיך בדרך. זוהי המציאות וצריך להתנהל בהתאם אליה מבלי לכפות עליה שינויים.

דרך הפשרה והשלום שבה נקט אהרן היא דרך קשה שיש בה מעלות ומורדות. כדי ליישב סכסוך צריך להשקיע מאמצים רבים, להצליח ולהיכשל, עד שמגיעים עם שני הצדדים לשלום. אהרן מוכן לעלות הרים ולרדת בקעות כדי להמשיך בדרך. הוא אינו כופה על המציאות את הדין כמו מנהרה החצובה במעבה ההר; הוא מתאים את עצמו למציאות של הסכסוך ובדרך מפרכת מצליח להביא שלום ולהמשיך בדרך.

חז"ל שיבחו את דרכו של אהרן. בדרכו של משה אמנם ממשיכים בדרך הישרה, אבל אחד הצדדים שלא זכה בדן נשאר פגוע. גם הזוכה בדן קיבל אמנם את כספו, אך יחסיו עם חברו לא בהכרח השתפרו מכך. לעומת זאת אהרן מטפס עם שני הצדדים הרים תלולים ויורד. הם ואהרן מתאמצים ומתנשפים, אבל במאמץ משותף צולחים את הדרך כשהם מפויסים.

הדרך שבה היה אהרן משים שלום בין אדם לחברו מתוארת כך: "שני בני אדם שעשו מריבה זה עם זה. הלך אהרן וישב לו אצל אחד מהם, ואמר לו: 'בני, ראה חברך מהו אומר... אוי לי היאך... אראה את חברי בושתי הימנו...'". וכן אצל השני: "הוא יושב אצלו עד שמסיר קנאה מלבו. וכשנפגשו זה בזה... נשקו זה לזה" (אבות דרבי נתן, נוסחא א, פרק יב).

על התיאור הזה עולה כמובן שאלה. הכלל שמותר לשנות מפני השלום אולי מתרץ את הקושי המוסרי, אבל אינו מסביר: איך אהרן השתמש ב"טריק" הזה פעם אחר פעם, ואנשים המשיכו להאמין לו?

דומה כי המדרש רוצה לומר שאהרן לא שיקר; הוא חשף את כמוסותיו של כל אחד. האמין אהרן שבלב פנימה אין יהודי שירצה לריב עם חברו. אם יש מריבה, היא בוודאי משהו חיצוני, בדרך כלל על עניין חומרי. "נקרא כל ישראל אדם ממש, מצד שרש נפשם בדין אחד, רק שהגופים מהלכים" (תניא, פרק לב). כשהאמן יושב אצל כל אחד מבעלי המריבה הוא משקף לו את מה שבאמת גנוז בתוכו, ב"שורש נפשו". כשסיפר אהרן לראובן כמה שמעון אינו רוצה לריב איתו, ראובן האמין, כי גם הוא בתוכו הרגיש שאינו רוצה לריב עם שמעון.

כך רדף אהרן אחרי השלום ולא בחל בטיפוס על הרים גבוהים. וביום מותו רצה ה' שהוא יעלה אל הר ההר, כי כך הייתה דרכו כל חייו - לטפס על הרים כדי לשים שלום בין אדם לחברו.

ומה נאמר אנו? אוי. כמה חסרות לנו היום דמויות כאלה מתלמידיו של אהרן! הרב **אורי סמט**, רב קיבוץ מגדל עוז

מועדי השבת שלח

ער"ש מוצ"ש

י-ם	19.13	20.31
ת"א	19.28	20.33
חיפה	19.21	20.35
ב"ש	19.29	20.32
אילת	19.22	20.30

זמני היום והלימודים היומיים:

משבת חקת - יום ו'	(אופק ת"א)
עלות השחר	3.49 - 3.53
זמן הנחת תפילין	4.51 - 4.54
הנץ החמה (מישור)	5.41 - 5.44
הנץ החמה (הנראה)	5.45 - 5.47
ס"ז ק"ש מג"א	8.17 - 8.19
ס"ז ק"ש הגר"א	9.11 - 9.13
חצות היום	12.46 - 12.47
מנחה גדולה	13.21 - 13.22
שקיעת החמה	19.50 - 19.49
צאת הכוכבים ב'	20.40 - 20.39

דף יומי: עבודה זרה יז - כג

מועדי השבת בלק

ער"ש מוצ"ש

י-ם	19.12	20.29
ת"א	19.27	20.31
חיפה	19.20	20.33
ב"ש	19.28	20.30
אילת	19.21	20.28

זמני היום והלימודים היומיים:

משבת בלק - יום ו'	(אופק ת"א)
עלות השחר	3.54 - 3.59
זמן הנחת תפילין	4.54 - 4.58
הנץ החמה (מישור)	5.44 - 5.48
הנץ החמה (הנראה)	5.47 - 5.51
ס"ז ק"ש מג"א	8.20 - 8.23
ס"ז ק"ש הגר"א	9.14 - 9.16
חצות היום	12.47 - 12.47
מנחה גדולה	13.22 - 13.23
שקיעת החמה	19.49 - 19.46
צאת הכוכבים ב'	20.39 - 20.36

דף יומי: עבודה זרה כד - ל

יו"ר העמותה והעורך עו"ד שמואל כהן
כתובת: רח' פאת השולחן 8, תל-אביב
טל: 03-5234063, פקס: 03-5234063
דוא"ל: smulady@netvision.net.il

העלון מוקדש לזכר ולעילוי נשמת הורינו הקרובים

וקלנימוס (קרלוס) פלאוט ז"ל

נפטר ב-י"א בתמוז תש"ע
מוקדש ע"י הילדים ומשפחותיהם.

חוזה (אוחה) פלאוט ז"ל

נפטר ב-י"ד בתמוז תשס"ו
אנשי חסד ואמת.

יהי זכרם ברוך!

שבת פרשת חקת

ההפטרה: "ויפתח הגלעד" (שופטים יא, א).
במנחה פרקי אבות: פרק ה'.

שבת פרשת בלק

ההפטרה: "היה שארית יעקב" (מזכר, ו).
במנחה פרקי אבות: פרק ו'.

יום ראשון - שבעה עשר בתמוז - תענית ציבור

זמני הצום (הזמנים מאתרי ישיבה)

תחילת הצום עלות השחר: ירושלים: 4:31, ת"א: 4:32,
חיפה: 4:30, באר שבע 4:43, אילת: 4:38.
סיום הצום: ירושלים: 20:13, ת"א: 20:11, חיפה: 20:15,
באר שבע 20:12, אילת: 20:04.

שבעה עשר בתמוז - משנה, מסכת תענית, פרק ד', משנה ו': חמשה דברים אירעו את אבותינו בשבעה עשר בתמוז... נשתברו הלוחות כשירד משה מהר סיני. בוטל קרבן התמיד בבית המקדש הראשון. הובקעה העיר בחורבן בית שני. אפוסטמוס הרשע שרף את התורה. הועמד צלם בהיכל (ראה גם משנה ברורה תקמט, ב). בי"ז בתמוז מתחילים שלשת השבועות שהם ימי בין המצרים.

כיצד מקיימים את צום י"ז בתמוז?

- צמים מעלות השחר עד צאת הכוכבים.
- נשים הרות ומניקות - ואנשים שעשויים להיפגע בריאותית - פטורים מהצום.
- אין לאכול ואין לשותות. רחצה, סיכה בשמן ונעילת מנעלי עור - מותרים.
- בתפילה: החזן מוסיף את ברכת "עננו" בתפילת העמידה בשחרית ובמנחה. היחיד מוסיף את הבקשה רק בתפילת מנחה (ובחלק מעדות הספרדים גם בשחרית). אומרים "סליחות" ו"אבינו מלכנו", בתפילת שחרית ובמנחה. קוראים בתורה והאשכנזים מפטירים במנחה.

עננו

בתענית ציבור, בחזרת התפילה בשחרית ובמנחה קובע ש"ץ ברכה נוספת בין גואל ישראל לירפאנו - "עננו וחותם בברכה 'העונה' (לעמו ישראל) בעת צרה". יחיד אומרה בברכת "שומע תפילה" - בני ספרד בשחרית ומנחה, ובני אשכנז רק במנחה. (שולחן ערוך תקסו, א ובמשנה ברורה). יחיד אומר עננו אפילו אם הוא מתפלל ביחידות, אלא אם כן הוא אינו מתענה (שולחן ערוך ורמ"א תקסה, ובמשנה ברורה). יש אומרים שגם מי שאינו מתענה יאמר עננו אבל במקום לומר "ביום צום תעניתנו" יאמר: "ביום התענית הזה".

שכח לומר "עננו"

יחיד ששכח: אם סיים ברוך אתה... שומע תפילה - ממשיך בתפילתו (שולחן ערוך תקסה, ב ומשנה ברורה רצד, ז. בשולחן ערוך שם ד פסק: "ואפילו טרם פתח בברכה שלאחריה") ואומר "עננו" באלקי נצור לפני יהוה לרצון (שולחן ערוך שם וברמ"א), מבלי לחתום שומע תפילה. נזכר לאחר סיום תפילתו - אינו חוזר. שץ ששכח: אם נזכר לפני שחתם ברוך אתה... רופא חולי - אומר עננו וחוזר לתחילת רפאנו. חתם רופא חולי... לא חוזר אלא ממשיך בתפילה ואומר עננו בשומע תפילה. שכח גם שם - אינו חוזר (שולחן ערוך ורמ"א קיט, ד. משנה ברורה טז וביאור הלכה). יש מפוסקי ספרד שקבעו שבכל זאת יאמרנה לאחר חזרת השץ ויחתום ברוך... שומע תפילה.

הקריאה בתורה:

מי שאינו מתענה, לא ישמש שליח צבור ולא קורא בתורה. אם לא נמצא קורא מתענה, ויש מניין מתענים - יקרא מי שאינו צם. לענין הוצאת הספר והגבהתו, אין מניעה לכבד גם מי שאינו מתענה (כף החיים תקסו, מח).

מוציאים ספר תורה בשחרית ובמנחה וקוראים לשלושה עולים ייחלי, (פרשת כי תשא, שמות לב, יא).

והאשכנזים מפטירים במנחה. העולה השלישי הוא המפטיר. אין לקרוא לכהן או ללוי להפטרה זו, גם לא קטן גם אם שרוי בתענית.

קריאת ההפטרה: "דרשו ה' בהמצאו" (ישעיהו נה, ו). (רמ"א תקסו, א).

לגבי בני ספרד שלא מפטירים כתב בשו"ת ישכיל עבדי (חי"ו סי' ט) שספרדי מתפלל במקום שמפטירים יכול לעלות ולקרוא את ההפטרה, מאחר שהטעם שאין מפטירים בני ספרד הוא משום טרחא דציבורא, אך כיון שבמנין אשכנזי אין הציבור מקפיד בכך בענין ההפטרה, לכן יכול הוא לעלות ולקרוא.

אם קראו לתורה למי שאינו מתענה - אם התענית ביום שני או ביום חמישי וקריאת התורה היא בשחרית - יעלה לתורה (שולחן ערוך תקסו במשנה ברורה ב). אם קראו לו בתפילת מנחה או ביום שאין בו קריאת התורה בשחרית, כמו השנה (יום ראשון) - לא יעלה. אם יש לחוש לפגיעה או לחילול השם - יעלה (משנה ברורה שם).

ברכת 'העונה' בעת צרה' וקריאת התורה בתענית ציבור נתקנה לציבור של מתענים דווקא (ביאור הלכה סי' תקסה ד"ה 'שאי אפשר'). דהיינו, ש"ץ קובע ברכה זו לעצמה, וכן קוראים בתורה, דווקא כשיש עשרה מתענים (שולחן ערוך תקסו, ג, וכף החיים) אבל כשאין עשרה מתענים אין ש"ץ קובע ברכה לעצמה ואין קוראים בתורה. לבני אשכנז - די בשבעה מתענים (משנה ברורה שם) אבל ש"ץ אומר 'עננו', כשאין מנין כאמור, בברכת 'שומע תפילה' בלי חתימת הברכה (משנה ברורה תקסו, ג).

בתפילת מנחה, נוהגים, לפני השקיעה, שכהנים נושאים כפיהם. מי שאינו צם לא ישא כפיו ויצא החוצה.

בין המצרים (ממאמרי הרב חיים זוננפלד, בענג שבת)

במדרש איכה רבה (א, כט) אמרו על הפסוק "כל רודפיה השיגה בין המצרים" - אלו ימי צרה ומצוקה, משבעה עשר בתמוז עד תשעה באב. בימים אלו נוהגים אבלות, אך תוקפה אינה אחידה. היא מחמירה משבעה עשר בתמוז עד תשעה באב. נפרט אותה לדרגותיה ככלל - ואידך זיל גמור.

משבעה עשר בתמוז ממעטים בכל ענייני עונג ושמחה, אין מברכים ברכת 'שהחיינו' (אלא אם כן נזדמן לו פרי שלא יהא מצוי אחרי ימי בין המצרים, ומוטב לברך עליו בשבת) אין קונים בגדים חדשים (למעט בגדים שאינם חשובים, כגון גרביים וכדומה), אין עושים ריקודים ומחולות ונמנעים מדברי זמר, האשכנזים אינם נושאים נשים ואינם מסתפרים מ"ז בתמוז ועוד.

מראש חודש אב, אמרו במשנה (תענית פרק ד משנה ו) "משנכנס אב ממעטין בשמחה". האשכנזים נוהגים איסור כיבוס וגיהוץ, רחיצה של תענוג, אין אוכלים בשר ואין שותים יין ועוד. מיום ראשון בשבוע שחל בו תשעה באב - אף מי שלא נהג בכל האמור נוהגים איסור בכל הנ"ל.

משבעה באב חמור יותר, שבו נכנסו הגוים להיכל (תענית כט, א). מחצות יום ערב תשעה באב נוהגים דיני ערב תשעה באב. ליל תשעה באב ויום - עיצומו של צום וחלים עליהם כל הדברים האסורים בתשעה באב.

כשחל ט' באב ביום ראשון, כבשנה זו, יש שינויים לגבי ערב תשעה באב ושבווע שחל בו. על כך בעלון הבא. מחצות יום תשעה באב - מותר לשבת על מושב כרגיל וכו'. מוצאי תשעה באב ועשרה באב עד חצות היום - עדיין אסור באכילת בשר ושתיית יין, שכן אמרו "בתשעה באב לעת ערב הציתו אש בהיכל ונשרף עד שקיעת החמה ביום עשירי" (שולחן ערוך סימן תקנח ע"פ תענית שם). והאשכנזים נוהגים בהם איסור תספורת וכיבוס וכו' עד חצות היום.

כולם שופטים? בחינת דמויות המנהיגות בספר שופטים
בגיליון הקודם עסקנו במשבר המנהיגות שנוצר לאחר מות יהושע והזקנים, משבר שהוליד את תקופת השופטים - עיין של אנריקה מחזורית שנמשך כ-350 שנה. הפעם נבחן לעומק את דמויות המנהיגים בספר שופטים ונשאל: האם כולם אכן היו "שופטים" במובן הפרמלי של המונח?

ספר שופטים, הפותח בתיאור "יוקם יי שפטים וישיעום מיד שסידיהם", מפרט את סיפוריהם של 13 דמויות מנהיגות שפעלו לאורך כ-350 שנה. אולם עיין מהדקדק בטקסט מגלה תמונה מורכבת יותר. רק מיעוט מהדמויות תפקדו כשופטים במובן המקובל של המונח - כמי שמכריעים בסכסוכים בין בני אדם, כפי שתפקיד זה מוכר לנו מימי משה ועד היום.

הבחנה מעניינת עולה כאשר בחנים את התיאורים השונים. אצל דבורה, למשל, מצוין במפורש "היא שפטה את ישראל בעת ההיא... ועלו אליה בני ישראל למשפט". תיאור דומה מופיע לגבי חלפה בן פואה, אייר-הגלעדי, אבן; אילון הזבלוני ועבדון בן הלל, שאצל כולם נאמר "וישפט את ישראל" ללא כל אזכור של פעילות צבאית.

לעומתם, דמויות כמו ערביאל בן קנז, אהרן בן גרא, שמגר בן ענת, גדעון ושמרון מתוארות בעיקר כ"מושעים" - מנהיגים צבאיים שהצילו את העם מאויבו. מעניין במיוחד המקרה של ערביאל, שלגביו נאמר "ותגד עליו רוח יי ושפט את ישראל ותצא למלחמה", תיאור המרמז על שילוב בין תפקיד שיפוטי לתפקיד צבאי. קטגוריה שלישית כוללת דמויות כמו אבימלך ש"נמלך" ויפתח שקיבל מניו של "דאש וקצין". שניהם ניהלו מלחמות אך לא תוארו כשופטים או מושעים.

האברבנאל, בהקדמתו לספר שופטים, מציע גישה מאחדת לסוגיה זו. לדעתו, כל 13 הדמויות היו שופטים, והוא אף מעלה שאלה מהותית: "אם שופטים ומלכים הם שמות נרדפים יאמרו על ענן אחד שזה ומתדמה? או הם שמות מתחלפים יאמרו על הנהגות שונות?"

לפי אברבנאל, חמישה מאפיינים משותפים לשופטים ולמלכים. שניהם "ממונים על ידי ב'ד ויקבלום ישראל על עצמם", שניהם "ממונים על המלחמות לצאת ולבוא לפני העם וגו' על דבר המשפט", לשניהם סמכויות חירות והם "מכים ועונשים פעמים שלא בדיוק ושלל מן התורה, כפי צורך השעה", שניהם נהנים "במורא ובכבוד, והממנה את פיהם חייב מיתה".

עם זאת, קיימים הבדלים מהותיים. המלך נמשח בשמן המשיחה, השופט לא. ההבדל המרכזי נעוץ במהות התפקיד: "מלך אינו בענין הדין ולשפט בין איש ובין רעהו על פי התורה, אבל הוא לבד בתקון הקבוץ המדיני". לעומתו, "השופטים... מעוים בייחוד הוא לדון בין אדם לחברו ע"פ התורה, ושפטו את העם משפט צדק". המלך כפוף למעבולות התורה - "שלא ירבה לו נשים... סוסים... כסף וזהב", וזכה בזכויות כבוד מיוחדות וחשוב מכל, "מלך משנמשח זה בכתר המלכות לו ולבניו עד עולם", בעוד ש"השופטים לא היו יורשים שרירותיהם לבניהם".

נקודה מרתקת עולה כאשר האברבנאל מסביר מדוע שופטים עסקו במלחמות: "לא היה זה אליהם במה שהם שופטים, כי אם לפי שלא היה בישראל עדיין מלך והיה להם כח השופט וסח המלך". תובנה זו מעלה שאלה עקרונית: האם בהיעדר מנהיגות פורמלית, רשאי או חייב השופט להרחיב סמכויותיו? האם זהו גמישות הכרחית או חריגה מסוכנת? השאלה הופכת חריפה יותר לאור תיאור הספר: "היה במות השופט ישוב והשחיתו מאבותם". אף מנהיג לא הצליח ליצור המשכיות, והיעדר מבנה יסודי הוביל לחוסר יציבות כרוני.

תקופת השופטים מאירה סוגיות רלוונטיות לדיון העכשווי על מבנה השלטון בישראל. האם ריכוז סמכויות בעת חירום מוצדק? מהם גבולות הגמישות בפרשנות סמכויות? המותח בין הצורך במבנה מוגדר ויציב לבין הצורך בגמישות להתמודד עם אתגרים משתנים נותר אתגר מרכזי.

האם וכיצד מותר לקלף ירק או פרי בשבת?

בתלמוד הירושלמי, במסכת שבת כתוב שאסור לקלף שום בשבת מחמת איסור בורר (דף מ"ט, רע"א). הסמ"ג דייק שהאיסור הוא דווקא כאשר מקלף כדי לאכול מאוחר יותר, אך אם מקלף כדי לאכול מיד - מותר, שכן בורר לאלתר מותר. כך גם פסק הרמ"א (שכ"א, י"ט): "אסור לקלף שומים ובצלים כשקולף להניח, אבל לאכול לאלתר - שרי".

האחרונים התקשו בכך - שהרי כאשר מקלפים, מוציאים את הקליפה (הפסולת) ומשאירים את הפרי (האוכל), ואסור לברור פסולת מתוך אוכל, אלא רק אוכל מתוך פסולת. הם תירצו שקילוף שונה מברירה רגילה, משום שאין דרך אחרת לאכול את הפרי, וזו דרך אכילתו - ולכן במקרה זה התירו להוציא קודם את הפסולת מתוך האוכל. המגן אברהם (שכ"א, ס"ק ל') למד מכאן שגם תפוחים אסור לקלף ולהניח לאחר זמן אלא יש לקלף ולאכול מיד. לעומתו, הפרי מגדים חילק בין שני סוגי קליפות, קליפות שלא נאכלות (שום, בצל, תפוח, בננה, מנגו, קיווי) בהן אכן יש להחמיר. אך קליפות שרגילים לאכול, כמו תפוח ואגס, שאינן נחשבות כפסולת, ולכן אין איסור לקלפם גם כדי לאכול אותם לאחר זמן. כך פסק גם שער הציון (שכ"א, ס"ק צ"ז) וכך הובא בשמירת שבת כהלכתה (פרק ג, סעיף ל"ג): קליפה ראויה למאכל (כתפוח, עור דג או עוף) מותר לקלפם אף לזמן מאוחר, ואפילו באמצעות מקלף שהוא הכלי המיועד לכך. הוא מוסיף בהערה שגם אם יש מי שנוהג להחמיר ולקלף, דעתו בטלה אצל הרוב, ולכן אין בכך לאסור. עם זאת, הוא מציין שיש מחמירים. ישנן ירקות כמו גזר, שיש מי שאוכלים אותם מבלי לקלף אותם, אך נראה שהרוב נמנעים מכך, ולכן לפי גישה זו יש להחמיר: לקלף סמוך לאכילה ולהימנע משימוש במקלף. הרב עובדיה יוסף נוקט בגישה מקילה אף יותר: לדבריו, גם קליפות שאינן ראויות לאכילה - מי שמעוניין לקלף אותן מראש ולא לאלתר, יש לו על מה שיסמוך. הסיבה לכך היא שאיסור בורר שייך רק כאשר מדובר בפסולת מעורבת באוכל אך לא כאשר היא מחוברת אליו. הוא מסתמך על דברי המאירי (שבת קל"ד, א') שכתב כי דבר שמסירם ביד אינו נחשב בורר, לדבריו זו הסיבה שמותר ביום טוב לנקר את גיד הנשה ולא שייך בורר בזה "שכל שהוא מחתך בידו אינו נקרא בורר" (מאירי שבת קלד, א'). וכן בספר הערוך כתב שבורר שייך כאשר הפסולת מעורבת ואינה דבוקה לאוכל. לכן פסק גם בילקוט יוסף שאין בורר אלא בשום ובצל כי אין קליפתם דבוקה ממש, אך בדברים שקליפתם מחוברת לגוף הפרי, כמו תפוחים או אשכוליות ואף מותר להשתמש במקלף. יתרה מזו, לשיטתו מקלף אינו נחשב "כלי המיוחד לברירה" - ולכן אין בו איסור.

לסיכום: כאשר מכינים צלחת פירות לקידוש, סלט לשבת או חטיף פירות לילדים לבית הכנסת - יש שלוש גישות עיקריות: 1. דעת המחמירים - כל קליפה נחשבת לפסולת, ויש לקלף לאלתר, כלומר סמוך לאכילה בלבד, ובסכין ולא במקלף (מגן אברהם).

2. השיטה האמצעית - קליפה שנאכלת מותר לקלף גם מראש ובמקלף; קליפה שאינה נאכלת - יש להחמיר ולקלף סמוך לאכילה ובסכין (שמירת שבת כהלכתה).

3. המקילים - כל קליפה המחוברת לפרי (כמו תפוח, גזר או אשכולית) מותר לקלף גם מראש ואף במקלף, ורק בשום ובצל יש מקום להחמיר (הרב עובדיה יוסף).